Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

1 päivänä elokuuta 2025*

Ennakkoratkaisupyyntö – SEU 19 artiklan 1 kohta – Jäsenvaltioiden velvollisuus säätää tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla – Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin – Mahdollisuus käyttää välimiesmenettelyä – Välimiesmenettely yksityisten välillä – Velvoittaminen välimiesmenettelyn käyttämiseen – Kansainvälisen urheiluliiton elimen päätös seuraamuksen määräämisestä – Urheilun kansainvälisen välimiesoikeuden (CAS) välitystuomio, joka on vahvistettu kolmannen valtion tuomioistuimen ratkaisulla – Välitystuomioon kohdistuva oikeussuojakeino – Kansallinen säännöstö, jonka mukaan välitystuomiolla on oikeusvoima asianosaisten välillä ja todistusvoima suhteessa kolmansiin – Kansallisten tuomioistuinten, joissa välitystuomioon vedotaan, toimivalta ja velvollisuudet – Sitä, että välitystuomio on unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen mukainen, koskeva tehokas valvonta

Asiassa C-600/23,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour de cassation (ylin yleinen tuomioistuin, Belgia) on esittänyt 8.9.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.10.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Royal Football Club Seraing SA

vastaan

Fédération internationale de football association (FIFA),

Union des associations européennes de football (UEFA) ja

Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA),

jossa asian käsittelyyn osallistuu

Doyen Sports Investment Ltd,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat K. Jürimäe, C. Lycourgos, I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, A. Kumin, N. Jääskinen ja D. Gratsias sekä tuomarit E. Regan, I. Ziemele, J. Passer (esittelevä tuomari) ja Z. Csehi,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: T. Ćapeta,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Di Bella,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 1.10.2024 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Royal Football Club Seraing SA, edustajinaan J.-L. Dupont, M. Hissel ja F. Stockart, avocats, F. Irurzun, abogado, ja M. Orth, Rechtsanwalt,

– Fédération internationale de football association (FIFA), edustajinaan A. Laes, avocat, ja D. Van Liedekerke, advocaat,

– Union des associations européennes de football (UEFA), edustajinaan P. González-Espejo García, abogado, sekä B. Keane, D. Slater ja D. Waelbroeck, avocats,

– Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA), edustajinaan N. Cariat ja A. Stévenart, avocats, ja E. Matthys, advocaat,

– Doyen Sports Investment Ltd, edustajanaan M. Hissel, avocat,

– Belgian hallitus, asiamiehinään M. Jacobs, L. Jans, C. Pochet ja M. Van Regemorter, avustajanaan Y. Herinckx, avocat,

– Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller ja A. Hoesch,

– Kreikan hallitus, asiamiehenään K. Boskovits,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään B. Fodda, J.-B. Merlin, M. Raux ja B. Travard,

– Liettuan hallitus, asiamiehinään S. Grigonis ja V. Kazlauskaitė-Švenčionienė,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehenään M. H. S. Gijzen,

– Euroopan komissio, asiamiehinään F. Erlbacher, T. Maxian Rusche, S. Noë ja F. Ronkes Agerbeek,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.1.2025 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEU 19 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä SEUT 267 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan kanssa, tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Royal Football Club Seraing SA (jäljempänä RFC Seraing) ja toisaalta Fédération internationale de football association (Kansainvälinen jalkapalloliitto, jäljempänä Fifa), Union des associations européennes de football (Euroopan jalkapalloliitto, jäljempänä Uefa) ja Union royale belge des sociétés de football association ASBL (Belgian jalkapalloliitto, jäljempänä URBSFA) ja joka koskee vaatimusta sääntöjen pätemättömäksi julistamisesta, määräysten antamisesta ja sellaisten vahinkojen korvaamisesta, jotka RFC Seraing katsoo kärsineensä sen seurauksena, että nämä kolme yhdistystä ovat soveltaneet sääntöjä, joita on pidettävä pätemättöminä niiden unionin oikeuden vastaisuuden vuoksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määrätään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot säätävät tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla.”

4 SEUT 267 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu:

a) perussopimusten tulkinnasta;

b) [Euroopan] unionin toimielimen, elimen tai laitoksen säädöksen pätevyydestä ja tulkinnasta.

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää Euroopan unionin tuomioistuinta ratkaisemaan sen.

_ _”

5 Perusoikeuskirjan 47 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen”, määrätään seuraavaa:

”Jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.

Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu. Jokaisella on oltava mahdollisuus saada neuvoja ja antaa toisen henkilön puolustaa ja edustaa itseään.

_ _”

Belgian oikeus

Tuomioistuinkoodeksi

6 Belgian tuomioistuinkoodeksissa (code judiciaire), sellaisena kuin se on muutettuna oikeudenkäyttöä koskevista eri säännöksistä 21.12.2018 annetulla lailla (loi portant dispositions diverses en matière de justice; Moniteur belge 31.12.2018, s. 1065608) (jäljempänä tuomioistuinkoodeksi), on ensimmäinen osa, jonka otsikko on ”Yleiset periaatteet”. Kyseinen ensimmäinen osa sisältää III luvun, jonka otsikko on ”Tuomiot” ja johon sisältyy kyseisen lain 19 §:n 1 momentti, jossa säädetään seuraavaa:

”Tuomio on lopullinen siltä osin kuin siinä on käytetty loppuun tuomioistuimen toimivalta riidanalaisen kysymyksen osalta, tämän kuitenkaan vaikuttamatta laissa säädettyihin muutoksenhakukeinoihin.”

7 Mainittu ensimmäinen osa sisältää IV luvun, jonka otsikko on ”Oikeusvoima”. Kyseiseen IV lukuun kuuluu lain 23–28 §, joissa säädetään seuraavaa:

”23 §

Oikeusvoima koskee ainoastaan sitä, mikä on ratkaisun kohteena. Vaadituksen kohteen on oltava sama, vaatimuksen on perustuttava samaan perusteeseen riippumatta siitä, mihin oikeusperustaan vedotaan, ja kanne on nostettava samojen asianosaisten välillä ja joko asianomaisen henkilön toimesta tai sitä vastaan samassa asemassa. Oikeusvoima ei kuitenkaan ulotu vaatimukseen, joka perustuu samaan perusteeseen mutta jota tuomioistuin ei ole voinut tutkia sen oikeusperustan vuoksi, johon vaatimus perustui.

24 §

Lopullinen ratkaisu on oikeusvoimainen julistamisestaan lähtien.

25 §

Oikeusvoima estää vaatimuksen esittämisen uudestaan.

26 §

Oikeusvoima säilyy niin kauan kuin ratkaisua ei ole purettu.

27 §

Oikeusvoimaan voidaan vedota missä asian käsittelyn vaiheessa tahansa pääasiaa käsittelevässä tuomioistuimessa, jonka käsiteltäväksi kanne on saatettu.

Tuomioistuin ei voi ottaa sitä huomioon viran puolesta.

28 §

Ratkaisusta tulee oikeusvoimainen heti, kun siihen ei voida enää hakea muutosta, jollei laissa toisin säädetä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ylimääräisten muutoksenhakukeinojen vaikutuksia.”

8 Tuomioistuinkoodeksissa on myös kuudes osa, jonka otsikko on ”Välimiesmenettely”. Kyseiseen kuudenteen osaan kuuluvaan VI lukuun, jonka otsikko on ”Välitystuomio ja menettelyn päättäminen”, sisältyy kyseisen koodeksin 1713 §, joka sisältää muun muassa seuraavat säännökset:

”1. Välimiesoikeus ratkaisee asian lopullisesti tai ennen asiakysymyksen ratkaisemista yhdellä tai useammalla välitystuomiolla.

– –

9. Välitystuomiolla on asianosaisten välisissä suhteissa samat vaikutukset kuin tuomioistuimen ratkaisulla.”

9 Mainittuun kuudenteen osaan sisältyvä VIII luku, jonka otsikko on ”Välitystuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano”, sisältää muun muassa tuomioistuinkoodeksin 1719–1721 §:n, joissa säädetään seuraavaa:

”1719 §

1. Belgiassa tai ulkomailla annettu välitystuomio voidaan panna täytäntöön vasta sen jälkeen, kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hyväksynyt sen kokonaan tai osittain täytäntöönpanokelpoiseksi 1720 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen.

2. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi hyväksyä välitystuomion täytäntöönpanokelpoisuuden vain, jos välitystuomioon ei voida enää hakea muutosta välimiehiltä tai jos välimiehet ovat määränneet sen väliaikaisesta täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta.

1720 §

1. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan vaatimuksen, joka koskee Belgiassa tai ulkomailla annetun välitystuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa.

– –

2. Jos tuomio on annettu ulkomailla, alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin on sen ylioikeuden, jonka tuomiopiirissä henkilöllä, jota vastaan täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista haetaan, on kotipaikka tai kotipaikan puuttuessa vakituinen asuinpaikka tai tilanteen mukaan sääntömääräinen kotipaikka tai sen puuttuessa toimipaikka tai sivuliike, tuomiopiiriin kuuluva ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin. – –

– –

5. Välitystuomio voidaan tunnustaa tai julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi ainoastaan, jos se ei ole 1721 §:ssä asetettujen edellytysten vastainen.

1721 §

1. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi kieltäytyä tunnustamasta välitystuomiota ja julistamasta sitä täytäntöönpanokelpoiseksi riippumatta siitä, missä valtiossa se on annettu, ainoastaan seuraavissa tilanteissa:

– –

b) jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa,

– –

ii) että välitystuomion tunnustaminen tai täytäntöönpano on oikeusjärjestyksen perusteiden (ordre public) vastaista.

– –”

Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevasta koodeksista annettu laki

10 Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevasta koodeksista 16.7.2004 annetun lain (loi portant le Code de droit international privé; Moniteur belge 27.7.2004, s. 57344) 22 §:ssä, jonka otsikko on ”Ulkomaisten tuomioistuinratkaisujen tunnustaminen ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Ulkomainen tuomioistuinratkaisu, joka on täytäntöönpanokelpoinen siinä valtiossa, jossa se on annettu, julistetaan Belgiassa kokonaan tai osittain täytäntöönpanokelpoiseksi 23 §:ssä tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

Ulkomainen tuomioistuinratkaisu tunnustetaan Belgiassa kokonaan tai osittain ilman 23 §:ssä tarkoitettua menettelyä.

Jos tunnustamiseen vedotaan liitännäiskysymyksenä belgialaisessa tuomioistuimessa, kyseinen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan sen.

Tuomioistuinratkaisu voidaan tunnustaa tai julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi ainoastaan, jos se ei ole 25 §:ssä asetettujen edellytysten vastainen.

2. Jokainen, jonka etua asia koskee – –, voi 23 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen saada todetuksi, että tuomioistuinratkaisu on tunnustettava tai julistettava täytäntöönpanokelpoiseksi kokonaan tai osittain tai että sitä ei voida tunnustaa tai julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi.

3. Tässä laissa

1° ’tuomioistuinratkaisulla’ tarkoitetaan mitä tahansa tuomiovaltaa käyttävän viranomaisen ratkaisua

2° ’tunnustamisella’ tarkoitetaan ulkomailla ratkaistun oikeudellista vahvistamista.”

Fifan säännöstö

Fifan perussääntö

11 Fifa on yksityisoikeudellinen yhdistys, jonka kotipaikka on Zürichissä (Sveitsi).

12 Fifan tarkoituksena on sen perussäännön (FIFA Statutes), sellaisena kuin se on toukokuussa 2024 julkaistussa versiossa, joka vastaa olennaisilta osin ja uudelleennumerointia koskevalla varauksella kyseisen perussäännön aikaisempia vuosittain julkaistavia versioita, 2 artiklan mukaan muun muassa ”antaa sääntöjä ja määräyksiä, jotka koskevat jalkapalloilua ja siihen liittyviä kysymyksiä, sekä valvoa niiden noudattamista” ja ”valvoa jalkapalloilua kaikissa muodoissaan toteuttamalla kaikki tarpeellisina pidettävät tai suositeltavat toimenpiteet, joilla estetään Fifan perussäännön, sen antamien määräysten ja päätösten sekä pelisääntöjen rikkominen” kansainvälisellä tasolla.

13 Perussäännön 11 ja 14 artiklan mukaan kunkin maan ”jalkapalloilun järjestämisestä ja valvonnasta vastaava liitto” voi liittyä Fifan jäseneksi muun muassa sillä edellytyksellä, että se sitoutuu etukäteen noudattamaan muun muassa Fifan perussääntöä, määräyksiä ja ohjeita sekä sen elinten päätöksiä. Fifan jäsenenä tällaisella liitolla on perussäännön 14 ja 15 artiklan nojalla muun muassa velvollisuus huolehtia siitä, että sen omat jäsenet noudattavat Fifan perussääntöä, määräyksiä, ohjeita ja sen elinten päätöksiä, sekä siitä, että kaikki jalkapalloilun toimijat, erityisesti sen alaisuudessa saman perussäännön 20 artiklan nojalla toimivat liigat ja seurat sekä pelaajat noudattavat niitä. Lisäksi tällaisen liiton on kunnioitettava urheilun kansainvälisen välimiesoikeuden (Court of Arbitration for Sport, CAS) toimivaltaa ja ratkaisuja ja annettava omissa perussäännöissään määräykset, joiden mukaan myös kaikkien näiden toimijoiden on nimenomaisesti tunnustettava kyseinen tuomioistuin ja sen ratkaisut. Käytännössä Fifan jäseninä on tällä hetkellä yli 200 kansallista jalkapalloliittoa. Näihin kuuluu URBSFA, jonka kotipaikka on Belgiassa ja joka huolehtii jalkapalloilun järjestämisestä ja edistämisestä Belgiassa.

14 Fifan perussäännön 44 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeudelliset elimet”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Fifan oikeudellisia elimiä ovat

a) kurinpitokomitea (Disciplinary Committee)

– –

c) muutoksenhakukomitea (Appeal Committee).”

15 Kyseisen perussäännön 47 artiklassa, jonka otsikko on ”Muutoksenhakukomitea”, määrätään seuraavaa:

”1. Muutoksenhakukomitean toiminnasta määrätään Fifan kurinpitosäännöissä ja eettisissä säännöissä.

2. Muutoksenhakukomitea käsittelee valitukset niistä kurinpitokomitean päätöksistä, jotka eivät tämän perussäännön ja Fifan määräysten mukaan ole lopullisia.

3. Muutoksenhakukomitean päätökset ovat lopullisia, ja ne sitovat kaikkia, joita asia koskee, sanotun rajoittamatta muutoksenhakua urheilun kansainvälisessä välimiesoikeudessa (CAS).”

16 Perussäännön IX jaksoon, jonka otsikko on ”Välimiesmenettely”, sisältyvät seuraavat artiklat:

”49 artikla Urheilun kansainvälinen välimiesoikeus (CAS)

1. Fifa tunnustaa mahdollisuuden hakea urheilun kansainvälisessä välimiesoikeudessa (CAS), joka on Lausannessa (Sveitsi) toimiva riippumaton välitystuomioistuin, muutosta Fifan, sen kansallisten jäsenliittojen, maanosaliittojen, liigojen, seurojen, pelaajien, toimitsijoiden, agenttien ja otteluiden järjestäjien välisissä oikeusriidoissa.

2. Välimiesmenettelystä määrätään CAS:n urheilua koskevissa välimiesmenettelysäännöissä. CAS soveltaa ensisijaisesti Fifan eri sääntöjä ja täydentävästi Sveitsin oikeutta.

– –

50 artikla CAS:n toimivalta

1. Fifan ja sen elinten viimeisessä asteessa tekemiin päätöksiin haetaan muutosta CAS:ssä – –

– –

4. Muutoksenhaulla ei ole lykkäävää vaikutusta. Fifan toimivaltainen päätöksentekoelin tai CAS voi antaa muutoksenhaulle lykkäävän vaikutuksen.

– –

51 artikla Riitojen ratkaisemiseen liittyvät velvoitteet

1. Maanosaliitot, jäsenliitot ja liigat sitoutuvat tunnustamaan CAS:n riippumattomaksi riitojenratkaisuelimeksi. Ne sitoutuvat toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden jäsenet, pelaajat ja toimitsijat sitoutuvat CAS:n välimiesmenettelyyn. – –

2. Muutoksenhaku tavanomaisissa tuomioistuimissa on kielletty, ellei Fifan säännöissä nimenomaisesti toisin määrätä. Myös menettelyt kaikenlaisten väliaikaisten toimenpiteiden määräämiseksi tavanomaisissa tuomioistuimissa on kielletty.

3. Jäsenliittojen on sisällytettävä perussääntöihinsä tai määräyksiinsä lauseke, jossa määrätään, että liiton sisäisiä oikeusriitoja tai oikeusriitoja, jotka koskevat liigoja, liigojen jäseniä, seuroja, seurojen jäseniä, pelaajia, toimitsijoita ja muita liiton jäseniä, ei saa viedä tavanomaisiin tuomioistuimiin, ellei Fifan säännöissä taikka sitovissa oikeussäännöissä nimenomaisesti määrätä, että asia voidaan saattaa tavanomaisten tuomioistuinten käsiteltäväksi. Niiden on määrättävä välimiesmenettelystä tavanomaisissa tuomioistuimissa käsittelyn sijaan. Tällaiset riidat viedään jäsenliiton tai maanosaliiton sääntöjen mukaisesti tunnustetun riippumattoman ja asianmukaisesti muodostetun välimiesoikeuden tai CAS:n ratkaistavaksi.

Jäsenliittojen on myös varmistettava, että tämä määräys pannaan täytäntöön liiton sisällä, tarvittaessa asettamalla jäsenilleen sitova velvoite. Liittojen on määrättävä seuraamuksia kaikille, jotka eivät noudata tätä velvoitetta, ja varmistettava, että myös muutoksenhaut näistä seuraamuksista käsitellään yksinomaan välimiesmenettelyssä eikä tavanomaisissa tuomioistuimissa.”

Pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevat määräykset

17 Fifa antoi 22.3.2014 säännöstön nimeltä ”Pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevat määräykset” (Regulations on the Status and Transfer of Players), jotka tulivat voimaan 1.8.2014. Näillä määräyksillä kumottiin ja korvattiin aikaisemmat samannimiset määräykset, jotka oli annettu 5.7.2001.

18 Mainittujen määräysten 1 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Näissä määräyksissä asetetaan maailmanlaajuisesti sovellettavat ja velvoittavat säännöt pelaajien asemasta ja siitä, millä edellytyksillä he voivat osallistua järjestäytyneeseen jalkapalloiluun, sekä heidän siirroistaan eri jäsenliittoihin kuuluvien seurojen välillä.”

19 Kyseisiä määräyksiä muutettiin joulukuussa 2014. Tähän muutokseen perustuviin sääntöihin kuuluu muun muassa kyseisten määräysten 18 a artikla, jonka otsikko on ”Kolmansien vaikutusvalta seuroihin” ja jossa määrätään seuraavaa:

”1. Mikään seura ei saa allekirjoittaa sopimusta, joka mahdollistaa sen, että yksi tai useampi kilpaileva seura tai kolmannet voivat työskentelyn tai seurasiirtojen yhteydessä vaikuttaa seuran riippumattomuuteen tai toimintatapaan tai sen joukkueiden suorituksiin tai että se itse voi vastaavalla tavalla vaikuttaa tällaisiin kilpaileviin seuroihin tai kolmansiin.

2. Fifan kurinpitokomitea voi määrätä kurinpitoseuraamuksia seuroille, jotka eivät noudata tässä artiklassa määrättyjä velvoitteita.”

20 Kyseisiin sääntöihin sisältyy myös niiden 18 b artikla, jonka otsikko on ”Kolmansien omistamat pelaajien taloudelliset oikeudet” ja jossa määrätään seuraavaa:

”1. Seura tai pelaaja ei saa tehdä kolmannen kanssa sopimusta, jonka perusteella tämä voisi vaatia osittaista tai täysimääräistä korvausta, joka maksetaan pelaajan siirtyessä myöhemmin toiseen seuraan, tai saada oikeuksia tulevan siirron tai siirtokorvauksen yhteydessä.

2. Edellä 1 kohdassa määrätty kielto tulee voimaan 1.5.2015.

3. Aikaisemmin kuin 1.5.2015 tehdyt 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvat sopimukset voivat olla voimassa niiden voimassaolon päättymiseen saakka. Niiden voimassaoloaikaa ei kuitenkaan voida pidentää.

4. Edellä olevan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvat 1.1.2015–30.4.2015 tehdyt sopimukset voivat olla voimassa enintään vuoden niiden voimaantulopäivästä.

5. Kaikki voimassa olevat 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvat sopimukset on huhtikuun 2015 loppuun mennessä kirjattava [seurasiirtojen hallinnointijärjestelmään]. Kaikkien tällaisia sopimuksia allekirjoittaneiden seurojen on kirjattava ne – kokonaisuudessaan kaikkine muutoksineen tai liitteineen – [seurasiirtojen hallinnointijärjestelmään] sekä mainittava asianomaista kolmatta koskevat tiedot, pelaajan koko nimi ja sopimuksen kesto.

6. Fifan kurinpitokomitea voi määrätä kurinpitoseuraamuksia seuroille tai pelaajille, jotka eivät noudata tässä artiklassa määrättyjä velvoitteita.”

Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

Pääasian oikeudenkäyntiä edeltäneet tapahtumat

RFC Seraingin ja Doyenin väliset sopimukset

21 RFC Seraing on osakeyhtiömuotoinen jalkapalloseura, jonka kotipaikka on Belgiassa ja joka kuuluu URBSFA:han.

22 RFC Seraing teki 30.1.2015 ensimmäisen sopimuksen Doyen Sports Investment Ltd:n (jäljempänä Doyen), joka on Maltalle sijoittautunut yhtiö ja jonka pääasiallista taloudellista toimintaa on eurooppalaisten jalkapalloseurojen avustaminen talousasioissa, kanssa. Tämän ensimmäisen sopimuksen tarkoituksena oli yhtäältä määrittää puitteet pelaajia koskevien rahoitussopimusten tekemiselle tulevaisuudessa ja toisaalta luovuttaa Doyenille osa RFC Seraingin ”taloudellisista oikeuksista” tiettyihin kolmeen pelaajaan. Nämä taloudelliset oikeudet heijastavat pelaajien rahallista arvoa. Ne liittyvät ”järjestöoikeuksiin”, jotka seura saa palkkaamalla tietyn pelaajan, kuten oikeus rekisteröidä kyseinen pelaaja tai oikeus peluuttaa häntä. Niiden käyttäminen mahdollistaa sen, että seura, jonka hallussa oikeudet ovat, voi saada itselleen määrät, jotka on maksettava esimerkiksi silloin, kun kyseinen pelaaja lainataan tai siirretään toiseen seuraan, kun hänen kuvaoikeuksiaan hyödynnetään tai luovutetaan tai kun pelaaja rikkoo sopimustaan.

23 Tämän ensimmäisen sopimuksen, jonka päättymispäiväksi oli vahvistettu 1.7.2018, mukaan Doyen sai haltuunsa 30 prosenttia RFC Seraingin taloudellisista oikeuksista kyseessä oleviin kolmeen pelaajaan ja maksoi vastikkeena sille 300 000 euroa. RFC Seraing puolestaan sitoutui olemaan luovuttamatta jäljelle jäävää osaa sen näihin pelaajiin liittyvistä taloudellisista oikeuksista ”riippumattomasti ja itsenäisesti” kolmannelle.

24 RFC Seraing ja Doyen tekivät 7.7.2015 toisen sopimuksen (jota kutsutaan jäljempänä yhdessä ensimmäisen sopimuksen kanssa pääasiassa kyseessä oleviksi sopimuksiksi). Siinä määrättiin, että Doyenille luovutetaan 25 prosenttia RFC Seraingin erääseen neljänteen pelaajaan liittyvistä taloudellisista oikeuksista Doyenin maksamaa 50 000 euron määrää vastaan.

Sveitsissä käydyt kurinpito- ja välimiesmenettelyt

25 Tutkinnan jälkeen Fifa aloitti URBSFA:n avustuksella 2.7.2015 RFC Seraingia koskevan kurinpitomenettelyn, jonka kohteena oli pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artiklan mahdollinen rikkominen sen vuoksi, että kyseinen seura oli tehnyt pääasiassa kyseessä olevat sopimukset.

26 Fifan kurinpitokomitea teki 4.9.2015 päätöksen, jossa se totesi aluksi, että RFC Seraing oli rikkonut pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artiklaa tehdessään pääasiassa kyseessä olevat sopimukset (jäljempänä Fifan kurinpitokomitean päätös). Lisäksi kurinpitokomitea kielsi RFC Seraingia rekisteröimästä pelaajia neljän peräkkäisen rekisteröintijakson ajan sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Lopuksi se määräsi RFC Seraingille 150 000 Sveitsin frangin (CHF) (n. 138 000 euroa) suuruisen seuraamusmaksun, joka oli maksettava 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi antamisesta.

27 RFC Seraing valitti päätöksestä 30.11.2015 Fifan muutoksenhakukomiteaan. Lisäksi se vaati 3.12.2015 muutoksenhakukomiteaa lykkäämään kyseisen päätöksen täytäntöönpanoa, koska muutoksenhaulla sinällään ei ollut lykkäävää vaikutusta. Muutoksenhakukomitean puheenjohtaja hyväksyi vaatimuksen 4.12.2015.

28 Fifan muutoksenhakukomitea hylkäsi 7.1.2016 RFC Seraingin valituksen Fifan kurinpitokomitean päätöksestä (jäljempänä Fifan muutoksenhakukomitean päätös).

29 RFC Seraing haki 9.3.2016 Fifan muutoksenhakukomitean päätökseen muutosta CAS:ssä. Kyseinen seura vaati lisäksi 17.3.2016, että CAS antaa muutoksenhaulle lykkäävän vaikutuksen Fifan perussäännön 50 artiklan mukaisesti, koska muutoksenhaulla sinällään ei ole lykkäävää vaikutusta. CAS hyväksyi vaatimuksen 12.4.2016.

30 RFC Seraing vetosi muutoksenhaussaan lähinnä muun muassa siihen, että Fifan muutoksenhakukomitean päätös ja sille siinä määrätyt kurinpitoseuraamukset ovat lainvastaisia sillä perusteella, että säännöt, joihin mainittu päätös perustuu, ovat itsessään lainvastaisia. Tältä osin kyseinen seura väitti muun muassa, että koska pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artiklassa kielletään kokonaan niin sanotut ”third-party influence”- ja ”third-party ownership” -käytännöt ja määrätään niistä kurinpitoseuraamuksia, kyseiset määräykset ovat unionin oikeuden ja erityisesti SEUT 45 artiklassa taatun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden, SEUT 56 artiklassa taatun palvelujen tarjoamisen vapauden ja SEUT 63 artiklassa taatun pääomien vapaan liikkuvuuden sekä SEUT 101 ja SEUT 102 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen vastaisia. Se vetosi myös Sveitsin kilpailusääntöjen rikkomiseen.

31 CAS antoi 9.3.2017 välitystuomion (jäljempänä CAS:n välitystuomio), jossa se katsoi muun muassa ensinnäkin oikeusriitaan sovellettavasta oikeudesta, että oikeusriitaan sovelletaan Fifan määräyksiä, Sveitsin oikeutta ja unionin oikeutta. Unionin oikeuden osalta CAS katsoi ensinnäkin, että kumulatiiviset edellytykset sille, että sen on otettava arvioinnissaan huomioon liikkumisvapaudet ja kilpailusäännöt Sveitsin oikeudessa tarkoitettuina ”muun oikeuden kuin [Sveitsin oikeuden] pakottavina normeina”, täyttyivät. Sen mukaan unionin tuomioistuin nimittäin katsoo, että nämä vapaudet ja säännöt ovat osa unionin oikeusjärjestyksen perusteita. Oikeusriidan kohteen ja näiden sääntöjen välillä on sen mukaan läheinen yhteys, kun otetaan huomioon yhtäältä pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten ilmeinen vaikutus unionin alueella ja erityisesti niiden vaikutus jäsenvaltioihin sijoittautuneiden jalkapalloseurojen toimintaan ja toisaalta Fifan muutoksenhakukomitean päätöksen vaikutus RFC Seraingin mahdollisuuteen osallistua unionin alueella järjestettäviin seurajoukkuejalkapallokilpailuihin. Sen mukaan mainituilla säännöillä suojatut intressit ja arvot tunnustetaan myös Sveitsin oikeusjärjestyksessä.

32 Toiseksi CAS katsoi asiakysymyksen osalta muun muassa, ettei RFC Seraing ollut osoittanut, että pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artikla olisivat Sveitsin kilpailusääntöjen vastaisia. Se katsoi myös, ettei unionin oikeutta ja erityisesti SEUT 45, SEUT 56, SEUT 63, SEUT 101 ja SEUT 102 artiklaa ollut rikottu.

33 CAS katsoi liikkumisvapauksista olennaisilta osin aluksi, että pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artikla rajoittivat pääomien vapaata liikkuvuutta. Tämän jälkeen se katsoi, että sitä vastoin näiden artiklojen väitetty kielteinen vaikutus työntekijöiden vapaaseen liikkuvuuteen ja palvelujen tarjoamisen vapauteen oli riittämättömästi osoitettu ja joka tapauksessa vähäinen. CAS huomautti vielä, että tarkasteltavasta vapaudesta riippumatta kyseisten artiklojen olemassaolo oli joka tapauksessa perusteltua sellaisten urheiluun liittyvien

yleisen edun mukaisten hyväksyttävien tavoitteiden vuoksi, jotka liittyivät muun muassa kilpailujen rehellisyyden säilyttämiseen, ja että niiden sisällön tarkastelusta ilmeni paitsi se, että niillä voitiin saavuttaa nämä tavoitteet, myös se, ettei niillä ylitetty sitä, mikä oli tältä osin tarpeellista ja oikeasuhteista.

34 Tämän jälkeen CAS katsoi unionin kilpailusääntöjen osalta yhtäältä, että pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artiklan tarkoituksena ei ollut rajoittaa kilpailua vaan niillä tavoiteltiin edellisessä kohdassa mainittuja urheiluun liittyviä yleisen edun mukaisia hyväksyttäviä tavoitteita. Toisaalta se katsoi, ettei RFC Seraing ollut osoittanut, että näiden artiklojen tosiasiallisena tai mahdollisena vaikutuksena olisi kilpailun rajoittuminen.

35 Sitten CAS vahvisti RFC Seraingille määrätyn seuraamusmaksun ja pelaajien rekisteröintiä koskevan kiellon, jonka se kuitenkin lyhensi koskemaan kolmea peräkkäistä rekisteröintijaksoa.

36 Viimeiseksi CAS päätti, että kun otetaan huomioon ensin Fifan muutoksenhakukomitean ja sitten sen itsensä määräämät lykkäämis- ja keskeyttämistoimenpiteet, näitä kurinpitoseuraamuksia sovelletaan siitä lähtien, kun sen antama välitystuomio annetaan tiedoksi RFC Seraingille, joten seuraamusmaksu on näin ollen maksettava 30 päivän kuluessa kyseisestä tiedoksiannosta ja rekisteröintikielto puolestaan kattaa kesän 2017, talven 2017/2018 ja kesän 2018 rekisteröintijaksot.

37 RFC Seraing valitti 15.5.2017 CAS:n välitystuomiosta Tribunal fédéraliin (liittovaltion ylin tuomioistuin, Sveitsi). Lisäksi se vaati kyseistä tuomioistuinta antamaan muutoksenhaulle lykkäävän vaikutuksen.

38 Tribunal fédéralin presidentti hylkäsi lykkäävää vaikutusta koskevan vaatimuksen 7.8.2017 antamallaan päätöksellä.

39 RFC Seraing vetosi vaatimustensa tueksi muun muassa perusteeseen, jonka mukaan CAS:n välitystuomio oli ristiriidassa Sveitsin oikeudessa tarkoitettujen ”aineellisen oikeusjärjestyksen perusteiden” kanssa. Tältä osin kyseinen jalkapalloseura väitti uudelleen muun muassa, että välitystuomio oli SEUT 45 artiklassa taatun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden, SEUT 56 artiklassa taatun palvelujen tarjoamisen vapauden, SEUT 63 artiklassa taatun pääomien vapaan liikkuvuuden ja SEUT 101 ja SEUT 102 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen sekä Sveitsin kilpailusääntöjen vastainen.

40 Fifa ja CAS vaativat kirjelmissään tai huomautuksissaan RFC Seraingin muutoksenhaun hylkäämistä.

41 Tribunal fédéral hylkäsi muutoksenhaun 20.2.2018 antamallaan tuomiolla. RFC Seraingin perusteen, jonka mukaan CAS:n välitystuomio on ristiriidassa aineellisen oikeusjärjestyksen perusteiden ja erityisesti kilpailusääntöjen ja liikkumisvapauksien kanssa, osalta kyseinen tuomioistuin muistutti ensimmäisessä vaiheessa tältä osin vakiintuneesta oikeuskäytännöstään. Siitä ilmenee sen mukaan ensinnäkin, että välitystuomion voidaan katsoa olevan ristiriidassa aineellisen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa vain, jos sen lopputuloksella – ei pelkästään sen perusteluilla – loukataan niitä olennaisia ja laajalti tunnustettuja arvoja, joiden pitäisi Sveitsissä vallitsevien käsitysten mukaan olla minkä tahansa oikeusjärjestyksen perusta. Toiseksi tällainen ristiriita edellyttää, että välitystuomiolla loukataan aineellisen oikeuden perusperiaatteita siinä

määrin, ettei sitä enää voida sovittaa yhteen oikeusjärjestyksen perusteiden ja keskeisimpien arvojen järjestelmän kanssa. Kolmanneksi se katsoi, etteivät kilpailusäännöt kuulu aineellisen oikeusjärjestyksen perusteisiin.

42 Toisessa vaiheessa kyseinen tuomioistuin lisäsi lähinnä, että peruste, jonka mukaan CAS:n välitystuomio on ristiriidassa aineellisen oikeusjärjestyksen perusteiden kanssa, oli joka tapauksessa jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee unionin oikeutta ja Sveitsin kilpailusääntöjä, koska perusteluvaatimus, jota sovelletaan muutoksenhakuun välitystuomiosta, ei täyty kyseisen perusteen osalta.

Oikeudenkäynti Belgiassa

43 Doyen ja RFC Seraingia johtava Belgian oikeuden mukaan perustettu voittoa tavoittelematon yhdistys RFC sérésien nostivat 3.4.2015 eli ennen kuin Fifa aloitti kurinpitomenettelyn, Fifaa, Uefaa ja URBSFA:ta vastaan kanteen tribunal de commerce francophone de Bruxellesissä (Brysselin ranskankielinen kauppatuomioistuin, Belgia).

44 RFC Seraing osallistui 8.7.2015 eli kyseisen kurinpitomenettelyn aloittamisen jälkeen mutta ennen Fifan kurinpitokomitean päätöstä menettelyyn vapaaehtoisesti ja vaati kyseistä tuomioistuinta toteamaan, että pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artiklassa määrätty ”third-party influence”- ja ”third-party ownership” -käytäntöjen täydellinen kielto on ristiriidassa unionin oikeuden ja erityisesti SEUT 45, SEUT 56, SEUT 63, SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan kanssa. Lisäksi RFC Seraing vaati kyseistä tuomioistuinta toteamaan pätemättömiksi kaikki säännöt, joissa määrätään tällaisesta täydellisestä kiellosta, antamaan erilaisia määräyksiä Fifalle, Uefalle ja URBSFA:lle sekä myöntämään sille alustavasti 500 000 euron korvauksen erilaisista vahingoista, jotka se katsoo kärsineensä pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artiklan soveltamisen vuoksi.

45 Tribunal de commerce francophone de Bruxelles antoi 17.11.2016 tuomion, jossa se muun muassa totesi, ettei se ollut toimivaltainen ratkaisemaan RFC Seraingin eri vaatimuksia.

46 RFC Seraing valitti kyseisestä tuomiosta cour d’appel de Bruxellesiin (Brysselin ylioikeus, Belgia) 19.12.2016 eli sen jälkeen, kun Fifan kurinpitokomitea ja Fifan muutoksenhakukomitea olivat tehneet päätöksensä mutta ennen CAS:n välitystuomion julistamista.

47 Kyseisessä valituksessa RFC Seraing väitti muun muassa kärsineensä erilaisia vahinkoja, jotka johtuivat Fifan URBSFA:n avustuksella tekemästä lainvastaisesta teosta, joka muodostui lähinnä siitä, että nämä liitot olivat soveltaneet siihen pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artiklaa ensin aloittamalla kurinpitomenettelyn ja sitten moittimalla sitä näissä artikloissa asetettujen kieltojen rikkomisesta ja lopuksi määräämällä kurinpitoseuraamuksia. Kurinpitomenettelyä, rikkomisen toteamista ja kurinpitoseuraamuksia rasittaa sen mukaan nimittäin se, että pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artikla, joihin ne perustuvat, ovat itsessään unionin oikeuden ja erityisesti SEUT 45, SEUT 56, SEUT 63, SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan vastaisia.

48 Cour d’appel de Bruxelles antoi 12.12.2019 eli CAS:n välitystuomion ja edellä 41 kohdassa mainitun Tribunal fédéralin tuomion julistamisen jälkeen tuomion, jossa se hylkäsi kaikki RFC Seraingin vaatimukset (jäljempänä cour d’appel de Bruxellesin tuomio).

49 Cour d'appel de Bruxelles totesi kyseisessä tuomiossa muun muassa ensinnäkin, että RFC Seraingin valitusperusteet, joiden mukaan pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artikla ovat unionin oikeuden vastaisia, oli jo esitetty CAS:ssä sen ja Fifan välisessä oikeusriidassa ja hylätty CAS:n välitystuomiossa. Cour d'appel de Bruxellesin mukaan CAS:n välitystuomiota oli pidettävä, kun otetaan huomioon tuomioistuinkoodeksin 24 §, 28 § ja 1713 §:n 9 momentti, asianosaisten välillä vaikutuksiltaan tuomioistuinratkaisua vastaavana siten, että sille on tunnustettava oikeusvoima välitystuomion julistamisesta lähtien ja lainvoima siitä lähtien, kun Tribunal fédéral hylkäsi sitä koskevan muutoksenhaun. Cour d'appel de Bruxelles totesi siten, että kyseessä olevia perusteita ei voida ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin ne on kohdistettu Fifaan.

50 Toiseksi cour d'appel de Bruxelles esitti lähinnä, että siitä lähtien, kun tuomioistuinratkaisu tai välitystuomio tunnustetaan oikeusvoimaiseksi oikeusriidan asianosaisten välisissä suhteissa, sille on näin ollen annettava kyseisen oikeusriidan kolmansiin, joita vastaan siihen voidaan vedota, nähden tällaiseen oikeusvoimaan liittyvä todistusvoimavaikutus. Kyseisen tuomioistuimen mukaan CAS:n välitystuomiolla on siis nyt käsiteltävässä asiassa todistusvoima URBSFA:n osalta, joka ei ollut asianosaisena RFC Seraingin ja Fifan välisessä oikeusriidassa CAS:ssä. Kun otetaan huomioon tällainen todistusvoima, RFC Seraingin tehtävänä olisi sen mukaan kumota CAS:n tuomioon perustuva olettama, jonka mukaan pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artikla ovat unionin oikeuden mukaisia, siltä osin kuin kyseinen seura katsoo myös URBSFA:n syyllistyneen lainvastaiseen tekoon. RFC Seraing ei kuitenkaan sen mukaan täyttänyt tätä velvollisuutta. Kyseinen tuomioistuin hylkäsi näin ollen edellisessä kohdassa tarkoitetut perusteet perusteettomina siltä osin kuin ne oli kohdistettu URBSFA:han.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

51 RFC Seraing teki Cour de cassationiin (ylin yleinen tuomioistuin, Belgia), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, kassaatiovalituksen cour d'appel de Bruxellesin tuomiosta.

52 Cour de cassation mainitsee ennakkoratkaisupyynnössään, että RFC Seraingin sille esittämissä kassaatioperusteissa nousee esiin kaksi unionin oikeuden tulkintaa koskevaa kysymystä, jotka se katsoo tarpeelliseksi saattaa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

53 RFC Seraing väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan ensinnäkin, että cour d'appel de Bruxelles sovelsi virheellisesti muun muassa SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, SEUT 267 artiklaa ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa, kun se jätti tutkimatta sen valitusperusteet siltä osin kuin ne oli kohdistettu Fifaan. Kyseinen tuomioistuin nimittäin katsoi sen mukaan virheellisesti, että CAS:n välitystuomiolla oli katsottava olevan oikeusvoima Fifaan nähden siltä osin kuin siinä todettiin, että pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artikla ovat unionin oikeuden mukaisia.

54 Tältä osin on RFC Seraingin mukaan selvää, että 23.3.1982 annettuun tuomioon Nordsee (102/81, EU:C:1982:107) ja 6.3.2018 annettuun tuomioon Achmea (C-284/16, EU:C:2018:158) perustuvasta oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka yksityisillä on mahdollisuus sopimuksella saattaa niitä mahdollisesti koskevat oikeusriidat välimieselimen ratkaistavaksi, tämä ei saa rajoittaa unionin oikeuden – jota on tulkittava yhdenmukaisesti ja sovellettava tehokkaasti – noudattamista koko unionissa. Lisäksi kyseisestä oikeuskäytännöstä ilmenee RFC Seraingin mukaan, että tällainen vaatimus itsessään edellyttää, että toimivaltaisten kansallisten

tuomioistuinten on voitava yksityisten tehokkaan oikeussuojan turvaamiseksi lausua oikeusriidassa unionin oikeutta koskevista kysymyksistä ja tarvittaessa esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö.

55 Lisäksi 7.4.2022 annetusta tuomiosta Avio Lucos (C-116/20, EU:C:2022:273) ilmenee olennaisilta osin, että vaikka unionin oikeudessa ei velvoiteta toimivaltaisia kansallisia viranomaisia kaikissa olosuhteissa olemaan soveltamatta sellaisia kansallisen oikeuden sääntöjä, joiden perusteella tuomioistuinratkaisu on oikeusvoimainen, kun siten olisi mahdollista korjata unionin oikeuden vastainen tilanne, tällaisten sääntöjen on silti täytettävä vastaavuus- ja tehokkuusvaatimukset.

56 Tämän oikeuskäytännön perusteella ei kuitenkaan voida vastata nyt käsiteltävässä asiassa esitettyyn kysymykseen siitä, onko SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaista tunnustaa jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevan asian asianosaisten välillä välitystuomio, jonka unionin oikeuden mukaisuutta tuomioistuin, jolla on toimivalta saattaa asia unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi SEUT 267 artiklan nojalla, ei ole voinut tutkia ennen oikeusvoiman tunnustamista, vaikka kyseisessä välitystuomiossa lausutaan unionin oikeuteen liittyvistä kysymyksistä.

57 Toiseksi on mainittava, että RFC Seraing väittää kolmannessa valitusperusteessaan, että cour d'appel de Bruxelles sovelsi virheellisesti muun muassa SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, SEUT 267 artiklaa ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa, kun se hylkäsi perusteettomina RFC Seraingin valitusperusteet siltä osin kuin ne oli kohdistettu URBSFA:han. Kyseinen tuomioistuin katsoi nimittäin sen mukaan virheellisesti, että CAS:n välitystuomiolla oli katsottava olevan oikeusvoimaan liittyvä todistusvoimavaikutus URBSFA:han nähden siltä osin kuin siinä todettiin, että pelaajien asemaa ja seurasiirtoja koskevien määräysten 18 a ja 18 b artikla ovat unionin oikeuden mukaisia.

58 Katsottuaan tältä osin, että SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan rikkominen on oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluva peruste, joka voi yksinään johtaa cour d'appel de Bruxellesin tuomion kumoamiseen, Cour de cassation huomauttaa, että tämän valitusperusteen tutkiminen edellyttää sen ratkaisemista, onko kyseisen EU-sopimuksen määräyksen kanssa sopusoinnussa tunnustaa välitystuomiolle, jonka unionin oikeuden mukaisuutta ei ole voitu tutkia tuomioistuimessa, jolla on toimivalta saattaa asia SEUT 267 artiklan nojalla unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, todistusvoimavaikutus suhteessa jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevaan oikeusriitaan nähden kolmansiin, vaikka välitystuomiossa lausutaan unionin oikeuteen liittyvistä kysymyksistä.

59 Tässä tilanteessa Cour de cassation päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [SEU] 19 artiklan 1 kohta, luettuna yhdessä [SEUT] 267 artiklan ja [perusoikeuskirjan] 47 artiklan kanssa, esteenä sille, että [tuomioistuinkoodeksin] 24 §:n ja 171[3] §:n 9 momentin kaltaisia kansallisia oikeussääntöjä, joissa säädetään oikeusvoiman periaatteesta, sovelletaan välitystuomioon, jonka – – unionin oikeuden mukaisuuden on tutkinut unionin ulkopuolisen valtion tuomioistuin, jolla ei ole oikeutta esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymystä?

2) Onko [SEU] 19 artiklan 1 kohta, luettuna yhdessä [SEUT] 267 artiklan ja [perusoikeuskirjan] 47 artiklan kanssa, esteenä sellaisen kansallisen oikeussäännön soveltamiselle, jonka mukaan välitystuomio, jonka unionin oikeuden mukaisuuden on tutkinut unionin ulkopuolisen valtion tuomioistuin, jolla ei ole oikeutta esittää – – unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymystä, on todistusvoimainen suhteessa kolmansiin, elleivät nämä esitä niille kuuluvan näyttövelvollisuuden mukaisesti vastakkaista näyttöä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat huomautukset

60 Kuten ennakkoratkaisukysymysten sanamuodosta ja niiden taustaperusteluista ilmenee, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta tulkitsemaan SEU 19 artiklaa, luettuna yhdessä SEUT 267 artiklan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, voidakseen lausua siitä, ovatko kyseiset määräykset esteenä sille, että CAS:n antamaan ja Tribunal fédéralin vahvistamaan välitystuomioon sovelletaan yhtäältä sellaisia kansallisia säännöksiä, joiden mukaan lopullisilla välitystuomioilla on oikeusvoima oikeusriidan asianosaisten välisissä suhteissa, ja toisaalta sellaista kansallista säännöstä, jonka mukaan niillä on oikeusvoiman ansiosta todistusvoima kolmansiin nähden.

61 Eräät menettelyn osapuolet pyytävät kuitenkin unionin tuomioistuinta ottamaan tarkastelussaan huomioon myös muita kansallisen oikeuden säännöksiä tai sääntöjä kuin ne, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin nimenomaisesti viittaa kysymyksissään.

62 Belgian hallitus esittää kirjallisissa huomautuksissaan erityisesti, että vaikka tuomioistuinkoodeksin 1713 §:n 9 momentissa säädetään, että välitystuomiolla on asianosaisten välillä samat vaikutukset kuin tuomioistuinratkaisulla, mukaan lukien kyseisen lain 24 §:ssä tarkoitettu oikeusvoima, välitystuomio on vielä saatettava osaksi Belgian oikeusjärjestystä mainitun lain 1720 ja 1721 §:n, joissa säädetään välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta menettelystä Belgiassa, mukaisesti.

63 Belgian hallitus täsmensi istunnossa, että tässä yhteydessä on olemassa kolme tapaa riitauttaa välitystuomio Belgian tuomioistuimissa. Ensinnäkin silloin, kun asianosainen esittää toimivaltaiselle ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tuomioistuinkoodeksin 1720 ja 1721 §:n nojalla vaatimuksen välitystuomion tunnustamisesta Belgiassa, kyseinen tuomioistuin voi toisen asianosaisen vaatimuksesta tai viran puolesta kieltäytyä hyväksymästä ensimmäistä vaatimusta, jos välitystuomio on oikeusjärjestyksen perusteiden (ordre public) vastainen. Toiseksi asianosainen, joka haluaa välttää välitystuomion tunnustamisen, voi samojen säännösten perusteella esittää kyseisessä tuomioistuimessa tuomion tunnustamatta jättämistä koskevan vaatimuksen. Kolmanneksi, vaikka tästä ei säädetä nimenomaisesti tuomioistuinkoodeksin 1721 §:ssä, välitystuomion tunnustamatta jättämistä voidaan myös vaatia liitännäisesti – tai siitä voidaan jopa päättää viran puolesta – aina, kun tällaiseen välitystuomioon vedotaan kansallisessa tuomioistuimessa käytävässä oikeudenkäynnissä, samalla tavoin kuin kansainvälistä yksityisoikeutta koskevasta säännöstöstä annetun lain 22 §:ssä säädetään ulkomaisten tuomioistuinratkaisujen osalta.

64 Belgian hallituksen tavoin Fifa ja olennaisilta osin Uefa vaativat unionin tuomioistuinta ottamaan huomioon kansalliset säännökset, jotka koskevat ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamis- ja täytäntöönpanomenettelyä Belgiassa.

65 Euroopan komissio ja Saksan hallitus puolestaan pohtivat lähinnä sitä, onko ennakkoratkaisupyynnössä esitetty tyhjentävästi ne kansalliset säännökset, joita voidaan soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa, ja muistuttavat, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnössään esittämä kansallisen oikeuden tulkinta sitoo lähtökohtaisesti unionin tuomioistuinta.

66 Tältä osin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, yksinomaan kansallinen tuomioistuin on toimivaltainen muun muassa tulkitsemaan ja soveltamaan kansallista lainsäädäntöä (tuomio 4.6.2013, ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, 36 kohta ja tuomio 24.7.2023, Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 76 kohta). Unionin tuomioistuimen on puolestaan lausuttava niiden unionin oikeuden säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä, joista sitä on pyydetty lausumaan, ottaen huomioon sille esitettyihin kysymyksiin liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat sellaisina kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ne määrittänyt (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2007, Laval un Partneri, C-341/05, EU:C:2007:809, 47 kohta ja tuomio 24.2.2022, Namur-Est Environnement, C-463/20, EU:C:2022:121, 40 kohta).

67 Näin ollen yksinomaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on määrittää pääasiassa sovellettavat kansalliset säännökset ja ottaa ne huomioon siinä määrin kuin sen mielestä on aiheellista.

68 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, lähinnä, onko SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, luettuna yhdessä SEUT 267 artiklan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, tulkittava siten, että se on esteenä yhtäältä sille, että CAS:n välitystuomiolle tunnustetaan oikeusvoima jäsenvaltion alueella oikeusriidan, jossa välitystuomio on annettu, asianosaisten välisissä suhteissa tilanteessa, jossa kansallinen tuomioistuin, jolla on oikeus esittää ennakkoratkaisupyyntö unionin tuomioistuimelle, ei ole ensin tutkinut välitystuomion yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa, ja toisaalta sille, että tällaisen oikeusvoiman seurauksena välitystuomiolle tunnustetaan todistusvoima saman jäsenvaltion alueella kyseisen oikeusriidan asianosaisten ja kolmansien välisissä suhteissa.

Yksityisten tehokas oikeussuoja unionissa, mukaan lukien oikeussuoja välimiesmenettelyn käyttämisen yhteydessä

69 Unioni on oikeusunioni, jossa tehokasta oikeussuojaa koskevalla oikeudella on ensisijainen merkitys sen takaajana, että kaikkia niitä oikeuksia, joita yksityisillä on unionin oikeuden perusteella, suojataan (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus), C-619/18, EU:C:2019:531, 58 kohta ja tuomio 20.4.2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, 51 kohta).

70 Tästä syystä tämä jäsenvaltioiden yhteiseen valtiosääntöperinteeseen perustuva oikeus taataan myös yksityisille unionin tasolla SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa määrätyin edellytyksin, ja viimeksi mainittu määräys on otettava asianmukaisesti huomioon tulkittaessa ensin mainittua määräystä (ks. vastaavasti tuomio 18.7.2013, komissio ym. v. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, 66 kohta; tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 35 kohta ja tuomio 2.3.2021, A.B. ym. (Tuomareiden nimittäminen ylimpään tuomioistuimeen – Muutoksenhaku), C-824/18, EU:C:2021:153, 143 kohta).

71 Perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden tunnustaminen tietyssä yksittäistapauksessa edellyttää muun muassa, että henkilö, joka vetoaa siihen, vetoaa unionin oikeudessa taattuihin oikeuksiin tai vapauksiin (tuomio 22.2.2022, RS (Perustuslakituomioistuimen tuomioiden vaikutus), C-430/21, EU:C:2022:99, 34 kohta ja tuomio 29.7.2024, protectus, C-185/23, EU:C:2024:657, 71 kohta). Näin on pääasiassa, koska – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa – RFC Seraing vetoaa SEUT 45, SEUT 56, SEUT 63, SEUT 101 ja SEUT 102 artiklaan perustuviin oikeuksiinsa ja vapauksiinsa.

72 Tätä perusoikeuskirjan 47 artiklassa taattua oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin vastaa jäsenvaltioille SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa asetettu velvollisuus säätää tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla (tuomio 6.10.2020, Luxemburgin valtio (Muutoksenhakuoikeus verotietopyyntöön), C-245/19 ja C-246/19, EU:C:2020:795, 47 kohta ja tuomio 1.8.2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Kieltäytyminen ottamasta vastaan egyptiläistä ilman huoltajaa olevaa alaikäistä), C-19/21, EU:C:2022:605, 36 kohta).

73 Perusoikeuskirjan 47 artiklalla myötävaikutetaan kaikkien yksityisten, jotka yksittäistapauksessa vetoavat unionin oikeuteen perustuvaan oikeuteensa tai vapauteensa, tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden kunnioittamiseen, kun taas SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan tarkoituksena puolestaan on varmistaa, että kunkin jäsenvaltion käyttöön ottama oikeussuojakeinojen järjestelmä takaa tehokkaan oikeussuojan unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla (tuomio 20.4.2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, 52 kohta).

74 Ensinnäkin SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ilmaistusta velvollisuudesta on todettava, että se merkitsee sitä, että kaikkien jäsenvaltioiden tuomioistuinjärjestelmään kuuluvien elinten, joiden tehtävänä on unionin oikeudessa tarkoitettuina ”tuomioistuimina” tulkita ja soveltaa unionin oikeutta, on täytettävä tehokkaaseen oikeussuojaan erottamattomasti kuuluvat vaatimukset (ks. vastaavasti tuomio 27.2.2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, 40 kohta ja tuomio 22.2.2022, RS (Perustuslakituomioistuimen tuomioiden vaikutus), C-430/21, EU:C:2022:99, 40 kohta).

75 Toiseksi perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatusta oikeudesta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin on todettava, että se edellyttää muun muassa, että kyseiset tuomioistuimet voivat harjoittaa tehokasta tuomioistuinvalvontaa sellaisten toimien, toimenpiteiden tai menettelyjen osalta, joilla väitetään tietyssä oikeusriidassa loukatun yksityiselle unionin oikeudessa annettuja oikeuksia tai vapauksia. Tämä vaatimus merkitsee lähtökohtaisesti sitä, että mainitut tuomioistuimet ovat toimivaltaisia tutkimaan kaikki kyseisen oikeusriidan ratkaisemisen kannalta merkitykselliset oikeuskysymykset ja tosiseikkoja koskevat kysymykset (tuomio 6.10.2020, Luxemburgin valtio (Muutoksenhakuoikeus verotietopyyntöön), C-245/19 ja C-246/19, EU:C:2020:795, 66 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

76 Kumpikaan näistä kahdesta määräyksestä ei kuitenkaan merkitse sitä, että yksityisillä olisi oltava käytettävissään suora oikeussuojakeino, jonka tarkoituksena on ensisijaisesti tietyn toimenpiteen kyseenalaistaminen, kunhan asianomaisessa kansallisessa tuomioistuinjärjestelmässä on yksi tai useampi oikeussuojakeino, joiden avulla yksityiset voivat liitännäisesti saattaa tällaisen toimenpiteen tehokkaan tuomioistuinvalvonnan piiriin ja siten varmistaa heille unionin oikeudessa taattujen oikeuksien ja vapauksien kunnioittamisen (ks. vastaavasti tuomio 13.3.2007, Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, 47 ja 49 kohta; tuomio 6.10.2020, Luxemburgin valtio

(Muutoksenhakuoikeus verotietopyyntöön), C-245/19 ja C-246/19, EU:C:2020:795, 79 kohta ja tuomio 8.4.2025, EPPO (Prosessuaalisten toimien tuomioistuinvalvonta), C-292/23, EU:C:2025:255, 79 kohta).

77 Lisäksi asianomaisessa kansallisessa tuomioistuinjärjestelmässä käytettävissä olevien oikeussuojakeinojen on mahdollistettava se, että toimivaltainen kansallinen tuomioistuin voi pyytää unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua mistä tahansa kysymyksestä, joka koskee unionin oikeuden tulkintaa tai unionin oikeuden toimen pätevyyttä, SEUT 267 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti. Korostettakoon tältä osin, että SEUT 267 artiklan mukaisella ennakkoratkaisumenettelyllä, joka on perussopimuksilla luodun tuomioistuinjärjestelmän kantava voima, otetaan käyttöön tuomioistuinten välinen vuoropuhelu unionin tuomioistuimen ja jäsenvaltioiden tuomioistuimien välillä tavoitteena varmistaa, että unionin oikeutta tulkitaan yhtenäisesti, jolloin voidaan siis varmistaa sen johdonmukaisuus, täysi vaikutus ja itsenäisyys sekä viime kädessä perussopimuksilla luodun oikeuden ominaisluonne (lausunto 2/13 (Unionin liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen), 18.12.2014, EU:C:2014:2454, 176 kohta; tuomio 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, 37 kohta ja tuomio 22.2.2022, RS (Perustuslakituomioistuimen tuomioiden vaikutus), C-430/21, EU:C:2022:99, 73 kohta). Ennakkoratkaisumenettely on näin ollen olennainen osa perussopimuksilla käyttöön otettua järjestelmää, jonka tarkoituksena on mahdollistaa se, että kansalliset tuomioistuimet voivat varmistaa yksityisille unionin oikeuden perusteella kuuluvien oikeuksien tehokkaan oikeussuojan (ks. vastaavasti tuomio 23.11.2021, IS (Välipäätöksen lainvastaisuus), C-564/19, EU:C:2021:949, 76 kohta).

78 Perussopimuksilla käyttöön otettu oikeusjärjestys ei kuitenkaan lähtökohtaisesti ole esteenä sille, että yksityiset, jotka kuuluvat kyseisen oikeusjärjestyksen piiriin siksi, että ne harjoittavat taloudellista toimintaa unionin alueella, sopivat niitä tällaisen toiminnan harjoittamisen yhteydessä mahdollisesti koskevien riitojen ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä.

79 Toisin kuin yhtäältä sellaisten jäsenvaltioiden välisten sopimusten tekeminen, joilla otetaan käyttöön sitovia välitysmekanismeja, joilla jätetään jäsenvaltioiden tuomioistuinten toimivallan ulkopuolelle oikeusriitoja, jotka voivat koskea unionin oikeuden tulkintaa tai soveltamista, ja toisaalta sellaisten ad hoc -välityssopimusten tekeminen, jotka mahdollistavat tällaisten jäsenvaltioiden välisten sopimusten perusteella vireille pantujen välimiesmenettelyjen jatkamisen, mikä on ehdottomasti kiellettyä (ks. vastaavasti tuomio 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, 54 ja 55 kohta; tuomio 2.9.2021, Moldovan tasavalta, C-741/19, EU:C:2021:655, 59 kohta ja tuomio 26.10.2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, 44 ja 45 kohta), yksityisten turvautuminen välimiesmenettelyyn on sitä vastoin lähtökohtaisesti mahdollista.

80 Kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä, joka koskee ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta, jonka valossa perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava (tuomio 19.12.2019, Deutsche Umwelthilfe, C-752/18, EU:C:2019:1114, 37 kohta), ilmenee, on tehtävä ero pakollisen ja vapaaehtoisen välimiesmenettelyn välillä. Viimeksi mainitun osalta Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut, että sopimuspuolet voivat vapaasti luopua tietyistä kyseisessä yleissopimuksessa taatuista oikeuksistaan, mukaan lukien oikeus saattaa tietyt kyseessä olevan sopimuksen täytäntöönpanossa mahdollisesti syntyvät riidat kansallisten tuomioistuinten ratkaistaviksi, kunhan tällainen luopuminen on vapaata, lainmukaista ja yksiselitteistä (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 2.10.2018, Mutu ja Pechstein v. Sveitsi, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, 96 kohta).

81 Unionin tuomioistuin on samalla tavoin todennut, että yksityisillä on mahdollisuus tehdä sopimus, jossa selkein ja täsmällisin ilmaisuin saatetaan kaikki kyseessä olevaa yksityistä koskevat oikeusriidat tai osa niistä välityselimen ratkaistaviksi sen kansallisen tuomioistuimen sijaan, joka ilman kyseistä sopimusta sovellettavien säännösten nojalla olisi ollut toimivaltainen ratkaisemaan kyseiset oikeusriidat (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 193 kohta).

82 Jos tällaisella sopimuksella käyttöön otettua tai nimettyä välitysmekanismia on tarkoitus soveltaa koko unionin alueella tai sen osalla sellaisten riitojen yhteydessä, jotka liittyvät taloudellisen toiminnan harjoittamiseen unionissa, kyseinen mekanismi on kuitenkin suunniteltava ja sitä on sovellettava siten, että varmistetaan yhtäältä sen yhteensopivuus unionin tuomioistuinrakenteen taustalla olevien periaatteiden kanssa ja toisaalta oikeusjärjestyksen perusteiden tosiasiallinen noudattaminen (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 188 ja 189 kohta).

83 Tältä osin on korostettava, että riippumatta säännöistä, joita voidaan soveltaa tällaisen välitysmekanismin nojalla toimivaltaiseen välityselimeen, kyseisen elimen antamiin välitystuomioihin on voitava kohdistaa tuomioistuinvalvontaa, jolla voidaan taata tehokas oikeussuoja, johon asianomaisilla yksityisillä on perusoikeuskirjan 47 artiklan nojalla oikeus ja joka jäsenvaltioilla on SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti velvollisuus varmistaa unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla

84 Tämä vaatimus ei merkitse sitä, että unionissa olisi välttämättä oltava yksi tai useampia tuomioistuimia, joilla on toimivalta tutkia kaikki oikeudelliset seikat ja tosiseikat, jotka ovat merkityksellisiä niiden oikeusriitojen ratkaisemiseksi, joissa välitystuomiot on annettu, kuten edellä 75 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti olisi oltava silloin, kun välimiesmenettelyä ei käytetä. Kun otetaan huomioon yksityisille annettu mahdollisuus turvautua välimiesmenettelyyn edellä 82 kohdassa mainituin edellytyksin ja välimiesmenettelyn tehokkuutta koskevat vaatimukset, välitystuomioiden tuomioistuinvalvonta voi nimittäin pätevästi olla rajoitettua (ks. vastaavasti tuomio 1.6.1999, Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, 35 kohta; tuomio 26.10.2006, Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675, 34 kohta ja tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 193 kohta).

85 Yksityisten, joita tällaiset välitystuomiot koskevat, on kuitenkin joka tapauksessa voitava saattaa kaikki SEUT 267 artiklasta ilmenevät vaatimukset täyttävän tuomioistuimen tutkittavaksi kysymys siitä, ovatko tällaiset välitystuomiot yhteensopivia niiden unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen kanssa, jotka ovat merkityksellisiä kyseisessä oikeusriidassa (ks. vastaavasti tuomio 1.6.1999, Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, 37 kohta ja tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 193 kohta).

86 Jotta tällainen valvonta olisi tehokasta, sillä on voitava varmistaa näiden periaatteiden ja oikeussääntöjen noudattaminen, mikä edellyttää sitä, että valvonnan on koskettava mainittujen periaatteiden ja oikeussääntöjen tulkintaa, niihin liitettäviä oikeudellisia seurauksia, kun niitä sovelletaan yksittäistapauksessa, sekä tarvittaessa välityselimen toteamien ja arvioimien tosiseikkojen oikeudellista luonnehdintaa kyseisten periaatteiden ja oikeussääntöjen kannalta.

87 Ei nimittäin ole hyväksyttävää, että yksityiset voisivat välimiesmenettelyä käyttämällä poiketa sellaisista unionin primaarioikeuden tai johdetun oikeuden periaatteista ja oikeussäännöistä, jotka ovat olennaisia perussopimuksilla luodun oikeusjärjestyksen kannalta tai joilla on

perustavanlaatuinen merkitys unionille uskottujen tehtävien täyttämisessä (ks. vastaavasti tuomio 1.6.1999, Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, 36 kohta ja tuomio 26.10.2006, Mostaza Claro, C-168/05 P, EU:C:2006:675, 37 kohta). Näiden unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen noudattaminen päinvastoin velvoittaa yksityisiä, jos niiden soveltamisedellytykset täyttyvät yksittäistapauksessa. Tältä osin oikeusjärjestyksen perusteiden kunnioittaminen täydentää olennaisella tavalla keskinäisessä riippuvuussuhteessa olevien periaatteiden, sääntöjen ja oikeussuhteiden jäsenneltyä verkostoa, joka sitoo vastavuoroisesti yhtäältä unionia ja sen jäsenvaltioita sekä toisaalta jäsenvaltioita niiden keskinäisissä suhteissa (ks. viimeksi mainitun osalta tuomio 6.3.2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

88 Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluviin periaatteisiin ja oikeussääntöihin kuuluvat muun muassa SEUT 101 ja SEUT 102 artikla, joilla on välitön oikeusvaikutus ja joista seuraa yksityisille oikeuksia, joita kansallisten tuomioistuinten on suojeltava (ks. vastaavasti tuomio 1.6.1999, Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, 36–39 kohta ja tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 192 ja 193 kohta).

89 SEUT 45 artiklassa taattu työntekijöiden vapaa liikkuvuus, SEUT 56 artiklassa taattu palvelujen tarjoamisen vapaus ja SEUT 63 artiklassa taattu pääomien vapaa liikkuvuus ovat myös osa unionin oikeusjärjestyksen perusteita. Myös näillä kolmella artiklalla, joista pääasian oikeudenkäynnissä on kyse, on välitön oikeusvaikutus (ks. SEUT 45 artiklan osalta tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 136 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja SEUT 63 artiklan osalta tuomio 10.3.2022, Grossmania, C-177/20, EU:C:2022:175, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ne ovat osa SEUT 26 artiklassa tarkoitetusta alueesta, jolla ei ole sisäisiä rajoja, muodostuvien sisämarkkinoiden perustaa.

CAS:n asioissa, jotka liittyvät urheilun harjoittamiseen taloudellisena toimintana unionin alueella, antamien välitystuomioiden tuomioistuinvalvonta

90 Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, välitysmekanismeille, joita Fifan kaltaiset kansainväliset urheiluliitot soveltavat sellaisten oikeusriitojen ratkaisemiseen, joissa ne itse tai niiden jäseninä olevat kansalliset liitot ovat vastakkain tällaisten kansainvälisten tai kansallisten liittojen toimivaltaan kuuluvien yksityisten kanssa, olipa kyse sitten yrityksistä tai urheilijoista, on luonteenomaista tällaisten urheiluliittojen perussäännöistä ja toimivaltuuksista muodostuva niille ominaisten tunnusmerkkien kokonaisuus.

91 Tästä syystä unionin tuomioistuin on todennut, että kun tällaiset oikeusriidat liittyvät urheilun harjoittamiseen taloudellisena toimintana unionin alueella, aivan erityistä merkitystä on sillä, että asianomaiset yksityiset voivat saattaa tehokkaan tuomioistuinvalvonnan kohteeksi kysymyksen tällaisissa oikeusriidoissa annettujen välitystuomioiden yhteensopivuudesta unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen kanssa (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 193 ja 195 kohta).

92 Kun otetaan huomioon Fifan kaltaisten urheiluliittojen perussäännöt ja toimivaltuudet, on katsottava, että tällaiset liitot yksipuolisesti velvoittavat nämä yksityiset tällaisen välitysmekanismin käyttämiseen (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 193, 195 ja 225 kohta ja Euroopan

ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 2.10.2018, Mutu ja Pechstein v. Sveitsi, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, 109–115 kohta). Vaikka tämänkaltaisen mekanismin soveltaminen yksityiseen voi muodollisesti edellyttää sopimuksen tekemistä tämän kanssa, tällaisen sopimuksen tekemisestä ja välimiesmenettelyn käyttämistä koskevan ehdon sisällyttämisestä siihen määrätään todellisuudessa etukäteen asianomaisen liiton antamassa säännöstössä, jota sovelletaan sen jäsenliittoihin ja näihin jäsenliittoihin kuuluviin henkilöihin taikka muihin henkilöryhmiin.

93 Tämäntyyppisten välitysmekanismien pakollisuus liittyy läheisesti siihen, että niitä voidaan soveltaa oikeusriitoihin, joissa asianosaisina ovat yhtäältä urheiluliitto, jolla on sille ominainen ja erityisen laaja sääntely-, valvonta- ja sanktiointivalta, ja toisaalta yleinen ja määrittelemätön joukko oikeushenkilöitä tai luonnollisia henkilöitä, joiden ammattitoiminnan harjoittamiseen liiton toimivaltaa sovelletaan, kuten julkisasiamies esittää olennaisilta osin ratkaisuehdotuksensa 74 ja 75 kohdassa.

94 On totta, että tällainen välimiesmenettelyn käyttämiseen velvoittaminen voidaan lähtökohtaisesti perustella – kun otetaan huomioon kansainvälisten urheiluliittojen oikeudellinen itsemääräämisoikeus ja niille ominaiset velvollisuudet (ks. tältä osin tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 75 ja 142 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) – sillä, että näin pyritään hyväksyttäviin tavoitteisiin, joita ovat tällaisen liiton toimivaltaan kuuluvaan urheilulajiin liittyvien oikeusriitojen yhdenmukaisen käsittelyn varmistaminen tai kyseisen urheilulajin sääntöjen johdonmukaisen tulkinnan ja soveltamisen mahdollistaminen.

95 Unionin tuomioistuin on kuitenkin muistuttanut useaan otteeseen, että tällaisella oikeudellisella itsemääräämisoikeudella ei voida perustella sitä, että tällaisilla liitoilla olevan toimivallan käyttäminen johtaa siihen, että näin rajoitetaan yksityisten mahdollisuutta vedota unionin oikeudessa heille annettuihin oikeuksiin ja vapauksiin, jotka kuuluvat unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 75 kohta ja tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 196 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tämä vaatimus edellyttää itsessään sitä, että näiden oikeuksien ja vapauksien kunnioittamisen on voitava olla tehokkaan tuomioistuinvalvonnan kohteena, varsinkin kun asianomaiset yksityiset on velvoitettu käyttämään välimiesmenettelyä (ks. analogisesti tuomio 1.6.1999, Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, 36–39 kohta ja tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 192 ja 193 kohta).

96 Nyt käsiteltävässä asiassa CAS:n välitystuomio annettiin sellaista välimiesmenettelyä soveltaen, jota on pidettävä käytännössä asianomaisille yksityisille yksipuolisesti määrättynä, kuten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamista tiedoista ja unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee.

97 Fifan perussäännön 47 artiklan 3 kohdan ja 50 artiklan 1 kohdan mukaan Fifan muutoksenhakukomitean päätökseen ja yleisemmin Fifan ja sen elinten viimeisessä asteessa tekemään päätökseen on nimittäin haettava muutosta CAS:ssä. Perussäännön 50 artiklan 4 kohdan mukaan muutoksenhaulla ei ole lykkäävää vaikutusta, mutta CAS voi antaa sille tällaisen vaikutuksen. Kyseisen perussäännön 11, 14, 15 ja 51 artiklan mukaan Fifan jäseninä olevien kansallisten jalkapalloliittojen on yhtäältä hyväksyttävä CAS:n toimivalta ja ratkaisut ja toisaalta huolehdittava siitä, että niiden omat jäsenet, kuten liigat, seurat ja pelaajat, hyväksyvät tilanteesta riippuen CAS:n toimivallan ja ratkaisut tai kansallisella tasolla perustettujen välityselinten toimivallan ja ratkaisut. Saman perussäännön 51 artiklan mukaan muutoksenhaku

ja välitoimia koskevat hakemukset yleisissä tuomioistuimissa ovat kiellettyjä, ellei niitä ole nimenomaisesti sallittu Fifan säännöissä. Tällä varauksella CAS:n ja kansallisella tasolla perustettujen välityselinten toimivalta on siten luonteeltaan paitsi yleinen ja pakollinen myös yksinomainen kaikille perussäännössä tarkoitetuille henkilöryhmille.

98 On siten täsmennettävä vaatimukset, jotka tällaista välitysmekanismia soveltamalla annettujen välitystuomioiden tuomioistuinvalvonnan on täytettävä, jotta toimivaltaiset kansalliset tuomioistuimet voivat taata yksityisille tehokkaan oikeussuojan, johon heillä on perusoikeuskirjan 47 artiklan nojalla oikeus ja joka jäsenvaltioilla on velvollisuus varmistaa unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti.

99 Ensinnäkin on niin, että – kuten edellä 76 kohdassa todettiin – SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ei välttämättä edellytetä, että unionin alueella on oltava käytettävissä suora oikeussuojakeino – kuten kumoamiskanne, ratkaisun vastustaminen tai valitus –, jolla mahdollistetaan se, että asianomaiset yksityiset voivat riitauttaa tällaiset välitystuomiot ja näin ollen saada toimivaltaisen tuomioistuimen valvomaan tehokkaasti tällaisia välitystuomioita. Kyseessä oleva urheiluliitto voi kuitenkin ottaa käyttöön välitysmekanismin, johon sovelletaan sen kotipaikan vuoksi tällaista suoraa oikeussuojakeinoa unionissa.

100 Sitä vastoin kaikissa tapauksissa, joissa välitystuomio on annettu oikeusriidassa, joka koskee urheilun harjoittamista taloudellisena toimintana unionin alueella, ja joissa ei ole säädetty suorasta mahdollisuudesta riitauttaa välitystuomio jäsenvaltion tuomioistuimessa, yksityisillä on – kuten edellä 76 kohdasta ilmenee – oltava mahdollisuus saada liitännäisesti, heidän vaatimuksestaan tai viran puolesta, jäsenvaltion tuomioistuin, jolla on edellytykset tutkia tällainen välitystuomio millä tahansa tavalla, harjoittamaan tehokasta tuomioistuinvalvontaa siltä osin, onko välitystuomio unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen mukainen, kuten edellä 85 ja 95 kohdasta ilmenee. Jos tällaista liitännäisvalvontaa ei ole tai jos se ei ole tehokasta, kun otetaan huomioon edellä 92 ja 93 kohdassa esitetyt seikat, yksityisillä ei ole käytettävissään oikeussuojakeinoa, jolla voitaisiin taata heille tehokas oikeussuoja, joten asianomaisella jäsenvaltioilla on velvollisuus huolehtia tällaisen oikeussuojakeinon käyttöön ottamisesta.

101 Toiseksi jäsenvaltioiden tuomioistuinten, joiden on harjoitettava tällaista valvontaa, on silloin, kun – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – tällaisessa välitystuomiossa tulkitaan tai sovelletaan unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvia periaatteita tai oikeussääntöjä, joilla annetaan yksityisille oikeuksia tai vapauksia, voitava valvoa sitä, miten näitä periaatteita tai oikeussääntöjä on tulkittu, tähän tulkintaan liittyviä oikeudellisia seurauksia siltä osin kuin on kyse niiden soveltamisesta kulloinkin käsiteltävään asiaan ja välityselimen toteamille ja arvioimille tosiseikoille kyseisen tulkinnan valossa annettua oikeudellista luonnehdintaa, kuten edellä 86 ja 95 kohdasta ilmenee.

102 Kolmanneksi nämä tuomioistuimet eivät voi tyytyä mahdollisesti vain toteamaan, että tällainen välitystuomio on kokonaan tai osittain ristiriidassa unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden tai oikeussääntöjen kanssa.

103 Niiden on päinvastoin voitava toimivaltansa puitteissa ja sovellettavien kansallisten säännösten mukaisesti myös tehdä kaikki tällaisen yhteensopimattomuuden toteamisesta johdettavat oikeudelliset päätelmät. Muussa tapauksessa tuomioistuinvalvonta ei olisi tehokasta, koska se voisi antaa tämän yhteensopimattomuuden jatkua.

104 Erityisesti silloin, kun on kyse kilpailusääntöjen rikkomisesta, yksityisten, joita asia koskee, on voitava vaatia kyseisiä tuomioistuimia paitsi toteamaan rikkominen ja määräämään siitä yksityisille aiheutunut vahinko korvattavaksi myös määräämään lopettamaan kyseistä rikkomista merkitsevä toiminta (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 200 ja 201 kohta). Sama koskee liikkumisvapauksia, koska urheiluliitot ovat velvollisia kunnioittamaan niitä, kun ne antavat tai soveltavat säännöstöjä, joilla on välitön vaikutus kyseisiin vapauksiin (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 85 ja 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

105 Neljänneksi ja viimeiseksi on mainittava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisen tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi on saatettu oikeusriita, johon sovelletaan unionin oikeutta, on voitava määrätä välitoimista, joilla voidaan taata myöhemmän asiaratkaisun täysi tehokkuus, myös siinä tapauksessa, että tällainen tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua ja lykkää oman ratkaisunsa antamista ennakkoratkaisua odotettaessa. Lisäksi tällaisen tuomioistuimen on jätettävä soveltamatta kansallisen oikeuden säännöksiä, jotka ovat esteenä tällaiselle toimivallalle (ks. vastaavasti tuomio 19.6.1990, Factortame ym., C-213/89, EU:C:1990:257, 21–23 kohta ja unionin tuomioistuimen presidentin määräys 25.2.2021, Sea Watch, C-14/21 ja C-15/21, EU:C:2021:149, 32 kohta).

106 Tästä seuraa yhtäältä, että yksityisillä, joita asia koskee, on oltava mahdollisuus vaatia kansallisia tuomioistuimia, joiden käsiteltäväksi on pätevästi saatettu kysymys siitä, onko välitystuomio unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen mukainen, määräämään heidän hyväkseen välitoimia odotettaessa pääasiassa annettavaa ratkaisua (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, International Skating Union v. komissio, C-124/21 P, EU:C:2023:1012, 201 kohta). Yleisemmällä tasolla tällaisia välitoimia on voitava vaatia kansallisilta tuomioistuimilta, joilla on toimivalta lausua pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen pätemättömäksi julistamista, kieltomääräyksen antamista ja vahingonkorvausta koskevan vaatimuksen yhteydessä tai missä tahansa muussa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeudenkäynnissä siitä, onko kansainvälisen tai kansallisen urheiluliiton tai sellaisen välityselimen, jonka toimivallan tällainen liitto käytännössä yksipuolisesti velvoittaa yksityiset hyväksymään, toteuttama toimi, toimenpide tai menettely yhteensopiva näiden periaatteiden ja oikeussääntöjen kanssa ilman, että on tarpeen odottaa tällaisen kysymyksen ratkaisemista asiakysymyksen yhteydessä. Jos tällaista mahdollisuutta ei olisi, tällaisen ratkaisun täyttä tehokkuutta ei nimittäin voitaisi taata.

107 Toisaalta kansallisten tuomioistuinten, jotka ovat toimivaltaisia lausumaan tällaisesta kysymyksestä, on jätettävä soveltamatta kaikkia jäsenvaltion säännöksiä tai varsinkin urheiluliiton antamia sääntöjä, joissa kielletään asianomaisia yksityisiä vaatimasta kansallisia tuomioistuimia toteuttamaan tällaisia välitoimia tai jotka ovat muulla tavoin esteenä sille, että ne voisivat määrätä tällaisista välitoimista yksityisten hyväksi.

108 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että CAS:n välitystuomio annettiin oikeusriidassa, joka koskee Fifan Belgiaan sijoittautuneen jalkapalloseuran ja Maltalle sijoittautuneen yrityksen, jonka taloudellista toimintaa on eurooppalaisten jalkapalloseurojen avustaminen talousasioissa, välisten sopimusten vuoksi määräämiä kurinpitoseuraamuksia. Välitystuomio annettiin Fifan säännöstön mukaista välitysmekanismia käyttäen, ja kyseisen säännöstön mukaan tällaisesta välitystuomiosta voidaan nostaa kumoamiskanne kolmannen valtion tuomioistuimessa. Kyse on siis välitystuomiosta, jonka osalta asianomaisilla yksityisillä on oltava mahdollisuus – jäsenvaltion tuomioistuimissa käytettävissä olevan suoran oikeussuojakeinon puuttuessa – saada jäsenvaltion tuomioistuimet, jotka voivat tutkia tällaisen

välitystuomion, tarvittaessa unionin tuomioistuimen SEUT 267 artiklan mukaisesti avustamana, liitännäisesti valvomaan tehokkaasti unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen noudattamista.

109 Kuten ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvistä tiedoista ilmenee, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymysten kohteena olevissa kansallisissa säännöksissä ja säännöissä annetaan lopullisille välitystuomioille yleisesti ja epätäsmällisin ilmaisuin oikeusvoima asianosaisten välisissä suhteissa ja todistusvoima suhteessa kolmansiin koko asianomaisen jäsenvaltion alueella. Niitä on sellaisinaan sovellettu CAS:n välitystuomioon tuomiossa, joka on ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevan kassaatiovalituksen kohteena.

110 Tästä soveltamisesta seuraa näin ollen yhtäältä, että välitystuomio on oikeusvoimainen sen oikeusriidan asianosaisten välisissä suhteissa, jossa välitystuomio on annettu.

111 Niiden soveltaminen vie kuitenkin asianosaiselta, jota vastaan toinen asianosainen myöhemmin vetoaa kyseessä olevaan välitystuomioon asianomaisen jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa, mahdollisuuden saada kyseinen tuomioistuin vaatimuksestaan tai viran puolesta valvomaan tehokkaasti sitä, onko välitystuomio unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen mukainen.

112 Toisaalta niiden soveltamisen seurauksena tällaiselle välitystuomiolle annetaan todistusvoima sen oikeusriidan asianosaisten, jossa välitystuomio on annettu, ja kyseiseen oikeusriitaan nähden kolmansien välisissä suhteissa.

113 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää ennakkoratkaisupyynnössään ja julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 134 kohdassa, tällainen todistusvoima on olettama, jonka asianosainen, jota vastaan kolmas myöhemmin vetoaa kyseiseen välitystuomioon asianomaisen jäsenvaltion tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetussa oikeusriidassa, voi kumota.

114 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee kuitenkin myös, että tällaisen todistusvoiman antaminen välitystuomiolle on yksi niistä seurauksista, joita kansallisessa oikeudessa liitetään oikeusvoimaan, jotta kyseiseen välitystuomioon voitaisiin vedota kolmansia vastaan. Välitystuomiolle annetaan siis tämä todistusvoima samalla tavoin kuin oikeusvoima, johon se perustuu ja johon se liittyy suoraan ja erottamattomasti, eikä jäsenvaltion tuomioistuin valvo sen unionin oikeusjärjestyksen perusteiden mukaisuutta.

115 Vaatimus unionin oikeusjärjestyksen perusteiden noudattamisen valvonnasta on kuitenkin välttämätön, jotta asianomainen yksityinen voi käyttää oikeuttaan tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja saada tehokasta oikeussuojaa, joka hänelle on tarvittaessa taattava viran puolesta perusoikeuskirjan 47 artiklan ja SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, riippumatta siitä, kuka vetoaa hänen osaltaan pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen välitystuomioon.

116 Lisäksi on huomattava, että ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevassa, New Yorkissa 10.6.1958 tehdyssä yleissopimuksessa (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 330, s. 3), joka ei sido unionia mutta jonka osapuolia kaikki jäsenvaltiot ja myös Sveitsin valaliitto ovat, määrätään välitystuomioiden oikeusjärjestyksen perusteiden mukaisuutta koskevasta tuomioistuinvalvonnasta.

117 Kuten muun muassa Belgian, Ranskan, Liettuan ja Alankomaiden hallitukset sekä komissio olennaisilta osin muistuttavat, kyseisestä yleissopimuksesta ilmenee, että vaikka jokaisen sopimusvaltion on tunnustettava sellaisten ulkomaisten välitystuomioiden olemassaolo ja oikeusvoima, jotka on annettu sellaisen sopimuksen nojalla, jolla luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt ovat sitoutuneet saattamaan kaikki niiden väliset tiettyyn oikeussuhteeseen perustuvat erimielisyydet tai osan niistä välimiesmenettelyyn, tämä velvollisuus liittyy erottamattomasti velvollisuuteen, jonka mukaan tällaisen valtion on taattava henkilöille, joita asia koskee, mahdollisuus saada toimivaltaiset kansalliset tuomioistuimet joko heidän vaatimuksestaan tai viran puolesta tutkimaan, ovatko välitystuomiot kyseisen valtion oikeusjärjestyksen perusteiden mukaisia. Jäsenvaltioiden osalta viimeksi mainittuun velvollisuuteen liittyy erottamattomasti velvollisuus turvata tällaisille henkilöille mahdollisuus saada tutkituksi, ovatko välitystuomiot unionin oikeusjärjestyksen perusteiden mukaisia (ks. vastaavasti tuomio 1.6.1999, Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, 37 kohta).

118 Lopuksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusoikeuskirjan 47 artikla on itsessään riittävä eikä sitä tarvitse täsmentää unionin oikeuden tai kansallisen oikeuden säännöksissä, jotta yksityiset saisivat oikeuden, johon he voivat vedota sellaisenaan (tuomio 17.4.2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, 78 kohta; tuomio 29.7.2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, 56 kohta ja tuomio 28.1.1925, ASG 2, C-253/23, EU:C:2025:40, 89 kohta).

119 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että koska SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta on yhtäältä muotoiltu selvin ja täsmällisin ilmaisuin eikä siihen toisaalta ole liitetty mitään ehtoja, sillä on välitön oikeusvaikutus (tuomio 18.5.2021, Asociația ”Forumul Judecătorilor din România” ym., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, 250 kohta; tuomio 22.2.2022, RS (Perustuslakituomioistuimen tuomioiden vaikutus), C-430/21, EU:C:2022:99, 58 kohta ja tuomio 6.3.2022, D. K. (Tuomarin vapauttaminen hänelle jaettujen asioiden käsittelystä), C-647/21 ja C-648/21, EU:C:2025:143, 90 kohta).

120 Tästä seuraa, että jos tiettyyn oikeusriitaan sovellettavat kansalliset säännökset mahdollisesti estävät SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan täyden tehokkuuden, toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen on omasta aloitteestaan oltava soveltamatta niitä, jollei niitä voida tulkita unionin oikeuden mukaisesti. Toimivalta tehdä jo unionin oikeutta sovellettaessa kaikki tarpeellinen sellaisen kansallisen säännöksen tai käytännön sivuuttamiseksi, joka on mahdollisesti esteenä unionin oikeuden oikeussääntöjen, joilla on välitön oikeusvaikutus, täydelle tehokkuudelle, on nimittäin erottamaton osa kansalliselle tuomioistuimelle, jonka on sovellettava näitä oikeussääntöjä toimivaltansa rajoissa, unionin tuomioistuimena kuuluvaa tehtävää (ks. vastaavasti tuomio 22.2.2022, RS (Perustuslakituomioistuimen tuomioiden vaikutus), C-430/21, EU:C:2022:99, 59 ja 62 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

121 Toimivaltaisella kansallisella tuomioistuimella on siis kyseinen velvollisuus muun muassa siinä tapauksessa, että sovellettavat kansalliset säännökset estävät sitä valvomasta liitännäisenä asiana tehokkaasti sitä, onko CAS:n sellaisen oikeusriidan yhteydessä, joka koskee urheilun harjoittamista taloudellisena toimintana unionin alueella, antama välitystuomio unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen mukainen.

122 Mainittu velvollisuus koskee siten myös kansallisia säännöksiä ja sääntöjä, joilla yhtäältä annetaan tällaiselle välitystuomiolle oikeusvoima asianosaisten välisissä suhteissa ja toisaalta todistusvoima asianosaisten ja kolmansien välisissä suhteissa ilman, että kyseiseen välitystuomioon olisi ensin

kohdistettu valvontaa, jonka avulla asianomaisen jäsenvaltion tuomioistuin olisi voinut tehokkaasti tutkia, onko välitystuomio unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen mukainen. Tältä osin on korostettava, että juuri sillä, että välitystuomiolle annetaan tällainen oikeusvoima ja sen seurauksena tällainen todistusvoima, loukataan tällaisessa asiayhteydessä SEU 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettua tehokkaan oikeussuojan vaatimusta.

123 Tällainen tilanne eroaa nimittäin perustavanlaatuisesti edellä 55 kohdassa mainitussa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetusta tilanteesta, jossa oikeusvoiman antaminen sellaiselle tuomioistuinratkaisulle tai välitystuomiolle, joka on voinut olla kyseisten määräysten mukaisesti tehokkaan tuomioistuinvalvonnan kohteena, kyseenalaistetaan sillä perusteella, että oikeusvoima estää toteamasta, että jotakin toista unionin oikeuden oikeussääntöä on rikottu tai periaatetta loukattu, ja määräämästä tältä osin seuraamuksia ja että oikeusvoiman antamisella ei näin ollen oteta huomioon unionin oikeuden tehokkuusperiaatteesta seuraavaa rajoitusta oikeusvoimalle, joka on jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatteen ilmentymä.

124 Nyt käsiteltävässä asiassa tästä seuraa, että kansallisia säännöksiä ja sääntöjä, joiden valossa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykset on muotoiltu, on jätettävä soveltamatta, ellei näitä säännöksiä ja sääntöjä, kun niitä mahdollisesti tarkastellaan yhdessä muiden kansallisen oikeuden säännösten kanssa, voida tulkita siten, että niitä ei sovelleta pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen välitystuomion tapauksessa, mikä yksinomaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on ratkaistava.

125 Esitettyihin kysymyksiin on kaiken edellä mainitun perusteella vastattava, että SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, luettuna yhdessä SEUT 267 artiklan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että se on esteenä sille,

– että CAS:n antamalle välitystuomiolle tunnustetaan oikeusvoima jäsenvaltion alueella sen oikeusriidan, jonka yhteydessä kyseinen tuomio on annettu, asianosaisrten välisissä suhteissa, jos kyseinen oikeusriita liittyy urheilun harjoittamiseen taloudellisena toimintana unionin alueella ja jos kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin, jolla on toimivalta esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, ei ole ensin tosiasiallisesti tutkinut, onko välitystuomio unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen mukainen,

– ja että tällaiselle välitystuomiolle tunnustetaan tällaisen oikeusvoiman seurauksena todistusvoima saman jäsenvaltion alueella kyseisen oikeusriidan asianosaisten ja kolmansien välisissä suhteissa.

Oikeudenkäyntikulut

126 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, luettuna yhdessä SEUT 267 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että se on esteenä sille,

– **että urheilun kansainvälisen välimiesoikeuden (CAS) antamalle välitystuomiolle tunnustetaan oikeusvoima jäsenvaltion alueella sen oikeusriidan, jonka yhteydessä kyseinen välitystuomio on annettu, asianosaisten välisissä suhteissa, jos kyseinen oikeusriita liittyy urheilun harjoittamiseen taloudellisena toimintana Euroopan unionin alueella ja jos kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin, jolla on toimivalta esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, ei ole ensin tosiasiallisesti tutkinut, onko välitystuomio unionin oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien periaatteiden ja oikeussääntöjen mukainen,**

– **ja että tällaiselle välitystuomiolle tunnustetaan tällaisen oikeusvoiman seurauksena todistusvoima saman jäsenvaltion alueella kyseisen oikeusriidan asianosaisten ja kolmansien välisissä suhteissa.**

Allekirjoitukset